

21 juni 2020
Koninkrijkstijd

Het boek **Psalmen** is genoemd naar het Griekse woord *psalmos*, de vertaling van het Hebreeuws *mizmor*. Dit is een lied dat onder begeleiding van snaarinstrumenten gezongen werd. In de Joodse traditie heet het boek *Lofliederen*. Het Psalmenboek bestaat uit gedichten, liederen, gebeden en klaagzangen. Samen vormen ze één groot loflied op God.

Aansteken van de Christuskaars

Toenadering

Naar Psalm 121

Ik sla mijn ogen op en zie de hoge bergen.
Waar komt mijn hulp vandaan?
Mijn hulp is van de Here,
die alles heeft geschapen.
Mijn herder zal niet slapen,
de schaduw aan mijn rechterhand.
De Here zal mijn komen en mijn gaan
altijd bewaren.

Lezing

Psalm 1

¹ *Het is heerlijk* als je niet luistert naar de raad van mensen
die zich niets van God aantrekken,
als je niet omgaat met slechte mensen,
als je niet meedoet met mensen die lachen om God.

² *Het is heerlijk* als je geniet van Gods wet,
en daar dag en nacht over nadenkt.

³ Want daardoor zul je lijken op een boom die aan het water is geplant,
waar vruchten aan groeien als het daar de tijd voor is
en waarvan de bladeren nooit verdrogen.
Je zal succes hebben bij alles wat je doet.

⁴ Maar zo gaat het niet met de mensen die zich niets van God aantrekken.
Zij zullen lijken op stof dat door de wind wordt weggeblazen.

⁵ Als God komt rechtspreken over de mensen,
blijft er niets van hen over.
De slechte mensen worden dan gescheiden
van de mensen die leven zoals God het wil.

⁶ God leidt het leven van de mensen die leven zoals God het wil.
Maar met de mensen die zich niets van God aantrekken,
loopt het uiteindelijk slecht af.

Gedachte

Psalmen zijn gebeden. We vinden ze in het Oude Testament, maar ook door heel het Nieuwe Testament heen klinken ze. Over velen eeuwen heen hebben gelovigen de Psalmen gebeden en gezongen – een soort tijdloze verbondenheid met het menszijn, met elkaar. Van alles klinkt in die gebeden: (wan)hoop, vreugde, klagen, boetedoening, roep om recht, lijden, tegenslag, levenswijsheid. Sommige brengen ontroering en geven diepe troost. Anderen spreken van wraak en geweld. Een spiegel op het leven en het menszijn.

Voor de gelovigen vanouds waren Psalmen een levensader in hun leven met God. Jezus is met de Psalmen opgegroeid. Zijn leven was daardoor gestempeld. Hij citeert ze als hij in nood verkeert. In zijn stervensuur: “Mijn God waarom hebt U mij verlaten” (Matt 27:46, Ps 22) en “Vader in uw handen leg ik mijn geest” (Luc 23:46, Ps 31) en “Ik heb dorst” (Joh 19:28-29, Ps 69) en “Het is volbracht” (Joh 19:30, Ps 22).

Het gaat om het *leven*, de *geest*, die uit de Psalmen spreekt. Alle onrecht, levensellende, klagen én alle hoop en geluk waarvan de Psalmen spreken, vertellen van het leven van mensen in de wereld. De Psalmen spreken van wie God is voor gelovigen. Hoe God ze tegemoet komt en leven geeft, nu en in de toekomst. Jezus zegt het zo: alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over mij geschreven staat moest in vervulling gaan (Luc 24:44). Het Paasatorium van Ria Borkent, *Het Lam dat ons doet leven*, beschrijft wat er op Golgota gebeurt met verwijzing naar de Psalmen:
*waar hamerslagen galmen
vervullen zich de Psalmen*

Psalm 1 zegt over het leven dichtbij God: *Het is heerlijk*. Een andere vertaling: *Je bent gelukkig*. Maar, kunnen we ons afvragen, is het zo eenvoudig? Lukt alles als je in God gelooft (1:3)? Word je dan altijd beschermd (1:5a)? Maakt geloof je gelukkig (1:1)?

Er is in de Psalm ook een sterke scheiding tussen mensen: je moet niet omgaan met “slechte mensen” (1:1). Maar zit het slechte niet ook soms in ons? Er is een sterke scheiding tussen het uiteinde van mensen dichtbij God en “slechte mensen”. De wegen gaan uiteen, net als de bekende oude afbeelding van de brede en smalle weg (Matt 7:13 en 14). De ene weg eindigt prachtig met goud en licht en een regenboog. De andere dramatisch met vuur en donkere rookwolken.

Ook al zijn de liederen en gebeden in het Psalmenboek heel verschillend, het is een zorgvuldig samengesteld geheel. De vijf boeken (1-41, 42-72, 73-89, 90-106 en 107-150) hebben elk een eigen thema. Psalmen 1 en 2 zijn de inleiding. Die horen thuis in de Wijsheidsliteratuur, de levenslessen die uitleggen hoe om een goed en wijs leven te leiden.

Men ziet de strekking van de inleiding in Psalmen 1 en 2 als je verder leest. Dan wordt duidelijk waar deze eerste liederen over gaan.

Later in het Psalmenboek zijn er de *klachten*. Tegenslag zal komen in het leven. Dan worden klachten en smeekbedes uitgesproken. Maar ook bij de klaagpsalmen klinkt het door: blijf tóch op God vertrouwen. Ook als er geen enkel licht komt, blijf zoals de inleiding zegt, je in Gods aanwijzingen verdiepen, altijd (Ps 1:2). Dan komt het in orde en vind je geluk (Ps 1:1).

Later in het Psalmenboek komen ook de *koningspsalmen* (bv Ps 72). De Psalmen werden gebundeld toen er van het koningshuis van David na de ballingschap niets meer over was. Dit bracht Gods volk in een geloofscrisis. Er was toch een belofte van God aan David (Ps 89) dat dit koningshuis er altijd zal zijn.

Maar Psalm 1 als inleiding weet het al: koningen en koninkrijken komen en gaan, maar wat belangrijk is, is dat je dag en nacht over Gods aanwijzingen nadenkt, je daarin verdiept (Psalm 1:2). Dat is leven in *Gods koninkrijk*. De grote koningen waren ook maar mens. Soms moesten ze vluchten. Soms kregen ze tegenstand. Soms deden ze verkeerd. Reken niet op de prinsen van deze wereld (Ps 146).

Want de Psalmen leren je ánders te kijken. Wij kijken vaak ook in onze tijd naar koningen en presidenten, naar de machten en krachten die onze wereld regeren. In deze tijd vragen we ons af: in de strijd tussen het machtige virus en de allesbepalende economie, wat blijft er van ons over?

Juist *dán* zingen we de Psalmen en gaan de “machthebbers” *ánders* zien. Ze zijn helemaal niet zo allesbepalend. We worden wel eens als mensen beproefd en ondervinden tegenslag. We krijgen te maken met onrecht en we zien dat onrecht anderen overkomt. Maar met de Psalmen leren we om niet alleen naar mensen te kijken, maar naar God. God doet recht. Met de psalmist willen we ons verdiepen in Gods wegen, in Gods Geest, zodat we door Gods genade, en met vallen en opstaan, eerlijke en betrouwbare mensen worden.

De Psalmen zijn een soort gids voor het leven in Gods koninkrijk – om je te oriënteren, je de hoogtepunten, de vreugde, de veilige plaatsen, maar ook de diepten en kloven, de aanvechting en angsten, de ellende en onrecht in de wereld en in het leven te laten zien. Alles in het perspectief van wat God doet en gaat doen. Door lofprijzing en klachten heen kiezen we om dichtbij God te leven. Dan kan het *heerlijk* en wij *gelukkig* zijn.

Zonder God ervaren mensen ook vreugden en ellenden. Maar ergens is het geheel, het groter beeld, zo triest, vruchteloos, ankerloos, koersloos. Met de grote vraag: Wat heeft het allemaal voor zin?

Als kaf dat verwaait in de wind

De weg loopt dood (Ps 1:4 en 6b).

De levenslessen van de wijsheidsliteratuur zeggen: je hebt een keuze. Er zijn twee wegen. Ook al is het leven en de werkelijkheid vol van grijsgebieden tussen goed en fout, de enige manier om *echt* zinrijk te leven, is in Gods nabijheid. Psalm 1 leidt in. De andere Psalmen volgen. Ze gaan om die ene God. Niemand anders.

De Psalmen spreken van eerbied voor God. Daarin ligt voor ons de stevigheid in het leven, zodat we nie als kaf wegwaaien en er niets van ons overblijft. De Psalmen leren ons hoe om door te kunnen gaan, in Gods licht te leven en daarvan te getuigen. Dat Licht hebben we leren kennen in Jezus. Hij is ons geluk geworden – het geluk van hem kennen, het geluk van elkaar kennen in hem. *Het is heerlijk*. Zingen wij daarom een lofzang!

Gebed

God laten wij samen-gaan,
delen, één-zijn

Met u krijg ik vleugels
en stijg boven alles uit.

Laten wij samen wandelen
in gesprek blijven
dan kan ik mij verwarmen aan uw liefde
verlicht worden door uw Geest
U bent mijn Schepper
U bent overal thuis en kent alle dingen
Als u bij mij bent
Laat ik het oude leven sterven
Ontvang ik uw eeuwigheid
vernieuw mij van dag tot dag.

U maakt mij vrij
van ijdelheid en onecht leven.

Steeds mijn God, kom ik bij u terug
om één te zijn *met U*
uw vrede en vreugde te proeven
Steeds kom ik thuis bij U
waar de Gezalfde mij begroet
en uw Geest ons verwarmt.

Aangepast uit: Één-zijn van Stephen Boonzaaijer

Zegen

U bent vóór mij waarheen ik ga
in mijn toekomst
U bent achter mij vanwaar ik kom
in mijn verleden
U bent bij mij waar ik nu ben
in het heden
Heer leidt ons
en draag ons
en zegen ons
Amen

Yolanda Dreyer